

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/54/2023
Identifikačné číslo spisu: 5109011140
Dátum vydania rozhodnutia: 09.07.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Klemanič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:5109011140.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Klemaniča a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 9. júla 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného I.. T. U., o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020,

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku a § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 v neprospech obvineného I.. T. U..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020, v časti týkajúcej sa obvineného I.. T. U..

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikazuje sa Krajskému súdu v Žiline, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 9T/49/2009, z 5. decembra 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020 bol okrem iných aj obvinený I.. T. U. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005, spáchaného

formou spolupáchatel'stva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že:

1/ V. Q. ako zamestnanec spoločnosti B., a. s. Q., od 1. apríla 2005 do 31. júla 2006 v postavení riaditeľa nákupu a zároveň od 13. júla 2005 ako predseda predstavenstva spoločnosti C. S., a. s., po predchádzajúcej vzájomnej dohode s I.. Š.A. U. a I.. T. U., s úmyslom získať neoprávnený finančný prospech, predložil C. S., a. s. ponuku výkonu prác a diela pre B., a. s., hoci vedel, že tieto práce a dielo vykonané C. S., a. s. nebudú, zastrešoval a zabezpečoval komunikáciu medzi B., a. s. a C. S., a. s., a tým umožnil, aby I.. Š.A. U. ako člen predstavenstva spoločnosti B., a. s., od 1. augusta 2005 do 29. mája 2006 a I.. T. U. ako predseda predstavenstva spoločnosti B., a. s., od 1. augusta 2005 do 1. januára 2006, podpísali dňa 11. októbra 2005 zmluvu o dielo č. 32/2005 s I.. U. B., generálnym riaditeľom spoločnosti C. S., a. s., a to bez riadneho výberového konania, ktoré by inak mal v B., a. s. zabezpečiť V. Q., predmetom ktorej bolo zhotovenie predeľovacej priečky v hale M5 v areáli B. a. s., pričom práce spoločnosťou C. S., a. s. vykonané neboli, a aj napriek tomu na základe fiktívnej zálohovej faktúry č. 1006 zo dňa 10. novembra 2005 na sumu 1.570.800,- Sk s DPH a následnej konečnej faktúry č. 002232005 zo dňa 29. novembra 2005 na tú istú sumu, ktorých vystavenie zabezpečil V. Q. v spoločnosti C. S., a. s., I.. Š. U. spoločne s I.. T. U. zabezpečili dňa 11. novembra 2005 úhradu sumy 1.570.800,- Sk, pričom predmetné práce boli vykonané a vyfakturované faktúrou inej firmy na sumu 995.553,50 Sk, ktorá bola aj riadne uhradená, čím svojím spoločným konaním spôsobili spol. B., a. s., toho času B. Q., a. s., X. L. XX/XX, Q.J., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 52.141,- € (1.570.800,- Sk),

2/ V. Q. ako zamestnanec spoločnosti B., a. s. Q., od 1. apríla 2005 do 31. júla 2006 v postavení riaditeľa nákupu a zároveň od 13. júla 2005 ako predseda predstavenstva spoločnosti C. S., a. s., po predchádzajúcej vzájomnej dohode s I.. Š. U. a I.. T. U., s úmyslom získať neoprávnený finančný prospech, prišiel do C. C., s. r. o. s ponukou výkonu prác a diela pre B., a. s., hoci vedel, že tieto práce a dielo vykonané C. C., s. r. o. ani C. S., a. s. nebudú, zastrešoval a zabezpečoval komunikáciu medzi B., a. s. a C. C., s. r. o., a tým umožnil, aby I.. Š. U. ako člen predstavenstva spoločnosti B., a. s. od 1. augusta 2005 do 29. mája 2006 a I.. T. U. ako predseda predstavenstva spoločnosti B., a. s. od 1. augusta 2005 do 1. januára 2006 podpísali dňa 15. novembra 2005 zmluvu o dielo č. 33/2005 s F. L., konateľom spoločnosti C. C., s. r. o. a zároveň zamestnancom spoločnosti C. S., a. s., podriadeným V. Q., a to bez riadneho výberového konania, ktoré by inak mal v B., a. s. zabezpečiť V. Q., predmetom ktorej bolo presťahovanie kancelárií a interiéru v areáli B., a. s., práce spoločnosťou C. C., s. r. o., ani spoločnosťou C. S., a. s. vykonané neboli, a aj napriek tomu na základe fiktívnej faktúry č. 2511036 zo dňa 1. decembra 2005 na sumu 535.500,- Sk s DPH, ktorej vystavenie zabezpečil V. Q. v spoločnosti C. C., s. r. o., I.. Š. U. spoločne s I.. T. U. zabezpečili dňa 13. decembra 2005 zaplatenie sumy 535.500,- Sk, pričom predmetné práce boli vykonané samotnou spoločnosťou B., a. s., čím svojím spoločným konaním spôsobili spol. B., a. s., toho času B. Q., a. s., X. L. XX/XX, Q., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 17.775,34 € (535.500,- Sk),

3/ V. Q. ako zamestnanec spoločnosti B., a. s. Q. od 1. apríla 2005 do 31. júla 2006 v postavení riaditeľa nákupu a zároveň od 13. júla 2005 ako predseda predstavenstva spoločnosti C. S., a. s., po predchádzajúcej vzájomnej dohode s I.. Š. U. a I.. T. U., s úmyslom získať neoprávnený finančný prospech, prišiel do C. C., s. r. o. s ponukou výkonu prác a diela pre B., a. s., hoci vedel, že tieto práce a dielo vykonané C. C., s. r. o., ani C. S., a. s. nebudú, zastrešoval a zabezpečoval komunikáciu medzi B., a. s. a C. C.,

s. r. o., a tým umožnil, aby I.. Š. U. ako člen predstavenstva spoločnosti B., a. s. od 1. augusta 2005 do 29. mája 2006 a I.. T. U. ako predseda predstavenstva spoločnosti B., a. s. od 1. augusta 2005 do 1. januára 2006 podpísali dňa 21. októbra 2005 zmluvu o dielo č. 32/2005 s F. L., konateľom spoločnosti C. C., s. r. o. a zároveň zamestnancom spoločnosti C. S., a. s., podriadeným V. Q., a to bez riadneho výberového konania, ktoré by inak mal v B., a. s. zabezpečiť V. Q., predmetom ktorej bolo zhotovenie betónovej mazaniny a podkladovej vrstvy v areáli B., a. s., Q., práce spoločnosťou C. C., s. r. o., ani spoločnosťou C. S., a. s. vykonané neboli, a aj napriek tomu na základe fiktívnej faktúry č. 2511035 zo

dňa 20. novembra 2005 na sumu 773.500,- Sk s DPH, ktorej vystavenie zabezpečil V. Q. v spoločnosti C. C., s. r. o., I. Š. U.B. spoločne s I. T. U.L. zabezpečili dňa 8. decembra 2005 zaplatenie sumy 773.500,- Sk, pričom predmetné práce boli vykonané a vyfakturované faktúrami inej firmy na sumu 352.011,- Sk, na sumu 232.889,- Sk a na sumu 399.051,- Sk, ktoré boli aj riadne uhradené, čím svojim spoločným konaním spôsobili spol. B., a. s., toho času B. Q., a. s., X. L. XX/XX, Q.J., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 25.675,50 € (773.500,- Sk).

Za to bol okrem iného aj obvinenému I. T. U. uložený podľa § 250 ods. 4, § 53 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona peňažný trest vo výške 1.000,- Eur (tisíc Eur) a podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac.

Obvinený I. T. U. podal prostredníctvom obhajcu JUDr. Igora Müllera proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený ďalej uviedol nasledovné: „...súd prvej inštancie ustálil v odôvodnení prvostupňového rozsudku, č. k. 9T 49/2009-2167 z 5. decembra 2019 (identicky ako v odôvodnení v poradí prvého prvostupňového rozsudku, č. k. 9T 49/2009-1849 z 22. marca 2018) ako osoby, ktoré boli podvodným konaním obžalovaného uvedené do omylu, bližšie nekonkretizovaných „zamestnancov právnickej osoby [rozumej B., a. s., pozn.], ktorým dali pokyn promptne uhradiť faktúry vystavené na základe fiktívnych zmlúv, ktoré boli prezentované ako reálne a bez ich podpisov by takéto zmluvy boli nepoužiteľné a fakticky neexistujúce“ (strana 39 prvostupňového rozsudku, č. k. 9T 49/2009-2167 z 5. decembra 2019). Naproti tomu odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol: „Pokiaľ ide o osoby konajúce v omyle, nadriadený súd sa v tejto časti, ako je to už vyššie uvedené, nestotožnil s odôvodnením prvostupňového súdu. Podvodné konanie bolo podľa okresného súdu vzhladnuté v samotnom počínaní obžalovaných vo vzťahu k zamestnancom právnickej osoby - B., ktorým dali pokyn promptne uhradiť faktúry vystavené na základe fiktívnych zmlúv, ktoré boli prezentované ako reálne a bez ich podpisov by takéto zmluvy boli nepoužiteľné a fakticky neexistujúce, pričom si boli vedomí, že práce C., ani C. C. v prospech B. vykonané neboli. Podľa názoru nadriadeného súdu v omyle však konali štatutárni zástupcovia obchodných spoločností C. I. B.C., konajúci na základe generálneho plnomocenstva a F. L., konateľ spoločnosti C. C., ktorí iba podpísali príslušné dokumenty, pričom konali v presvedčení, že práce budú a boli vykonané. Obidvaja štatutári však podľa vykonaného dokazovania nemali vedomosť o tom, že v skutočnosti práce ich spoločnosťami neboli a nebudú vykonané, a teda, že nemajú žiadny právny nárok na prijatie plnení na základe uzatvorených fiktívnych zmlúv so spoločnosťou B. Bez konania týchto dvoch osôb v omyle by však nemohlo dôjsť k spáchaniu stíhaného trestného činu podvodu.“ (strana 19 napadnutého uznesenia). Na strane 10 a 17 napadnutého uznesenia potom odvolací súd zopakoval: „Štatutári obchodných spoločností B. (ktorý konal na základe generálneho plnomocenstva) a L. nekonali so znalosťou všetkých reálnych okolností prípadu, konali však v mylnej predstave, že diela a práce budú a boli v skutočnosti realizované ich spoločnosťami C. S. a C. C. a finančné čiastky od spoločnosti B. tak prijali oprávnené.“

Obvinený v ďalšej časti poznamenal, že skutkové okolnosti, kto mal byť osobou uvedenou obvinenými do omylu a kto mal v omyle vykonať majetkovú dispozíciu podstatnú z hľadiska skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, musia byť súčasťou skutkovej vety výroku o vine odsudzujúceho rozsudku vo veci tohto trestného činu.

Zásadné porušenie práva na obhajobu dovolateľ vzhladol v tom, že odvolací súd sa v napadnutom uznesení neprípustným nepredvídateľným spôsobom „od stola“ odklonil od podstatného skutkového zistenia okresného súdu (t. j. kto bol vlastne údajným spoločným podvodným konaním obvinených uvedený do omylu), ktoré navyše neakceptovateľným spôsobom ani súdy neuviedli do skutkovej vety výroku o vine, bez toho, aby odvolací súd sám vykonal (zopakoval, doplnil) akékoľvek dokazovanie v odvolacom konaní. Obvinenému odňal možnosť vyjadriť sa k dôkazom, ktoré vo veci vykonané neboli, hoci mali byť, a z ktorých odvolací súd vyvodil odlišné skutkové zistenia, než súd prvého stupňa. Dovolateľ tiež poukázal na skutočnosť, že v odôvodnení napadnutého uznesenia sa bez vykonania akéhokoľvek vlastného dokazovania odvolacím súdom z osôb pôvodne spoluobvinených spolu s

dovolateľom za ten istý skutok, ktorých spoločné obvinenie spolu s dovolateľom trvalo po dobu vyše 10 rokov, stali osoby, ktoré mali byť s obvineným a zvyšnými dvoma spoluobvinenými I.. Š. U.B. a V. Q. uvedené do omylu.

Dovolateľ tiež namietal skutkovú vetu výroku o vine odsudzujúceho rozsudku oproti obžalobe, kde vypadla podstatná skutková okolnosť, kto bol vlastne konaním obvinených uvedený do omylu (resp. koho omyl obžalovaní využili), z hľadiska skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Ďalej uviedol: „Moja obhajoba bola od počiatku založená na principiálnej námietke nemožnosti uvedenia spoločnosti B., a. s., do omylu mojím spoločným konaním s I.. U., kde obaja sme boli v čase spáchania skutku členovia predstavenstva spoločnosti B., a. s., a mali sme právo ako členovia štatutárneho orgánu spolu za spoločnosť B., a. s., podpisovať. Len z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, po vyše 10 rokoch od podania obžaloby, som sa dozvedel (bez reflexie v skutkovej vete výroku o vine), že vraj uviesť do omylu podvodným konaním som mal I.. B. a F. L., ktorí boli až do roku 2018 v danej veci spoluobžalovanými. Týmto postupom súdov mi bol znemožnený, až celkom popretý reálny výkon práva na obhajobu, nakoľko ja som sa celý čas obhajoval voči inému skutku, než aký som jednak podľa výroku odsudzujúceho rozsudku (v ktorom sa vôbec neuvádza, kto bol uvedený do omylu, resp. či omyl obžalovaní využili), a jednak podľa len obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu spáchal. Uvedeným došlo k porušeniu ustanovenia § 278 ods. 1 Trestného poriadku, zakotvujúceho zásadu zachovania totožnosti skutku, čo malo za následok naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.“

„Posledná z mojich námietok, ktorú subsumujem pod ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ktorou kvalifikáciou, samozrejme, dovolací súd nie je viazaný), spočíva v nedostatočnej a neurčitej formulácii skutku uvedeného v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku, pričom táto dovolacia námietka sa už najužšie prelína s nadväzujúcim dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, i keď jej podľa mojej mienky treba s ohľadom na ďalej analyzované okolnosti pripísať relevanciu i z hľadiska § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.“

Obvinený v súvislosti s vyššie uvedeným poukázal na § 163 ods. 3 Trestného poriadku, nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 509/2015 a III. ÚS 412/2020, z 30. novembra 2021 a zhrnul: „...vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku nie sú uvedené žiadne konkrétne skutkové okolnosti, z ktorých by vyplývala vzájomná dohoda obžalovaných, ani konanie s úmyslom získať neoprávnený majetkový prospech, pričom je neprípustné a rozporné s materiálnym chápaním práva na obhajobu podsúvať zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu do skutkovej vety rozsudku už de facto právno - kvalifikačné formulácie, resp. formulácie súhrnného, neurčitého, všeobecného až frázovitého charakteru („po predchádzajúcej vzájomnej dohode“, „s úmyslom získať neoprávnený majetkový prospech“), bez bližšej skutkovej konkretizácie, ako „barličky“, ktoré majú pomôcť súdu pripodobniť skutkovú vetu želanému právnomu posúdeniu stíhaného trestného činu.“

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolateľ namietal, že vyjadrením zisteného skutkového stavu je skutok obsiahnutý v skutkovej vete rozsudku, nie skutkové okolnosti uvedené v dôvodoch rozhodnutia, vyplývajúce z vykonaného dokazovania či odvolania obvineného, pokiaľ nie sú uvedené v skutkovej vete rozsudku. Podľa obvineného skutok tak, ako je uvedený v skutkovej vete výroku o vine v rozsudku okresného súdu z 5. decembra 2019, pozostávajúci z troch čiastkových konaní (útokov) pod označením 1, 2 a 3, nemožno subsumovať pod skutkovú podstatu trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, ani žiadneho iného trestného činu. Jediné zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku vyvoditeľné majetkové dispozície na účely ustanovenia § 250 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 predstavujú podľa obvineného úhrady faktúr vyhodnotených súdom prvého stupňa ako fiktívne, pričom išlo vo všetkých prípadoch o úhrady uskutočnené spoločnosťou B., a. s., ktoré podľa skutkovej vety mali zabezpečiť obvinený a Ing. U. ako členovia predstavenstva tejto spoločnosti.

Obvinený I.. U. ďalej uviedol, že o nesprávnom právnom posúdení veci vyslovene svedčí fakt, že kým ešte v poradí prvom rozsudku okresného súdu bolo v popisnej časti právnej kvalifikácie skutku vo výroku uvedené pri obvinenom I.. U. a pri spoluobvinených I.. U. a Q., že spoločným konaním na škodu cudzieho majetku obohatili „seba“, v popisnej časti právnej kvalifikácie identicky formulovaného skutku vo výroku v poradí druhého rozsudku okresného súdu sa už uvádza pri všetkých obvinených, že spoločným konaním na škodu cudzieho majetku obohatili „iného“, pričom uvedená právno-kvalifikačná

zmena nebola súdom prvého stupňa ani odvolacím súdom žiadnym spôsobom objasnená a zo skutkovej vety nevyplýva, kto konkrétne - ako „iný“, čiže tretia osoba - bol naším spoločným konaním obohatený. Podľa obvineného zo zmyslu a účelu skutkovej podstaty trestného činu podvodu možno vyvodiť, že je vylúčené, aby osoba, ktorá bola podvodným konaním uvedená do omylu a ktorá konala v omyle, bola zároveň osobou, ktorá sa majetkovou dispozíciou vykonanou v tomto omyle obohatila.

V závere dovolateľ ešte namietol: „...zo skutkovej vety výroku o vine odsudzujúceho rozsudku nevyplýva ani naplnenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, a to úmyselného zavinenia, napriek tomu, že súd prvého stupňa sa usiloval vypomáhať si vyššie sporovanými frázovitými a nekonkretizovanými slovnými „barličkami“ v znení „po predchádzajúcej vzájomnej dohode“, „s úmyslom získať neoprávnený finančný prospech“.

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že dovolaním napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, § 2 ods. 18 a 19, § 163 ods. 3, § 271 ods. 1, § 278 ods. 1 a 2, § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného I. T. U.. Zároveň, aby dovolací súd napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa obvineného zrušil a aby zrušil aj rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 9T/49/2009-2167, z 5. decembra 2019 a zároveň aby zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Napokon, aby najvyšší súd prikázal Okresnému súdu Žilina, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka, ktorá uviedla, že dokazovaním vykonanom na hlavnom pojednávaní bol náležite zistený skutkový stav, čo konštatoval aj Krajský súd v Žiline vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020. V plnom rozsahu sa stotožnila s hodnotením dôkazov, ktoré boli vykonané v priebehu hlavného pojednávania, ako to vyplýva z odôvodnenia prvostupňového rozsudku. Prokurátorka uviedla, že napriek namietaným dovolacím dôvodom nie sú v dovolaní uvedené také nové skutočnosti, ktoré neboli uvádzané obhajobou v minulosti, ktoré by viedli k tomu, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a napadnuté rozhodnutie súdu by malo byť založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. S ohľadom na uvedené prokurátorka navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku] prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

O podanom dovolaní postupom podľa § 382a Trestného poriadku rozhodol na neverejnom zasadnutí, pretože zistil, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je preukázaný a je zrejmé, že vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktno obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná

inštancia a dovolanie nebolo chápané ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Ak námietky obvineného sú skutkového charakteru, keď atakujú nesprávne hodnotenie dôkazov súdmi nižšieho stupňa, najvyšší súd pripomína, že na základe dovolania podaného obvineným nie je oprávnený zaoberať sa zisteným skutkovým stavom.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Ván de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v. Španielsko). Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Ván de Hurk v. Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Jedným zo základných princípov trestného konania je nutnosť starostlivo a úplne popísať dôkazný postup, ktorý súčasne treba logicky a presvedčivo odôvodniť. Uvedenú požiadavku zakotvil zákonodarca do sústavy nárokov na odôvodnenie rozsudku. Preto nie je prípustné, aby odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí rešpektovať vyššie vymedzené kritériá, bolo založené na skutkových zisteniach, ktoré nie sú náležitým spôsobom odôvodnené, resp. primerane vysvetlené. Takéto rozhodnutia (ich odôvodnenie alebo absencia takéhoto odôvodnenia tam, kde rozhodné skutočnosti v zásade musia byť odôvodnené) nie sú adhézne k určite zistenému skutkovému stavu vyjadrenému v odôvodnení dotknutého rozhodnutia. Za takéhoto procesného stavu ide o rozhodnutia, ktoré nerešpektujú požiadavky Trestného poriadku ako základného procesnoprávneho predpisu upravujúceho trestné konanie. V konečnom dôsledku sa takéto rozhodnutie „posúva“ aj do protiústavnej polohy, a to najmä z hľadiska nároku trestne stíhaného obvineného na spravodlivé posúdenie jeho trestnej veci (ÚS 181/2000 - ČR). Napriek prezumpcii, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy, platí, že musí o vznesených návrhoch na vykonanie dokazovania rozhodnúť a pokiaľ im nevyhoví, musí vo svojom rozhodnutí vysvetliť, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykonal, resp. prečo ich neprevzal ako základ svojich skutkových zistení (ÚS 413/2002 - ČR). Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu.

Zo strany odvolacieho súdu ide preto o otázku právnú, kedy by zistené pochybenie mohlo potenciálne

zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane 1TdoV/6/2017). Pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie, či sa súd prvého stupňa alebo odvolací súd návrhom obvineného na vykonanie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Povinnosťou súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre odvolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods. 1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery.

Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného „skontrolovať“, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti, v „jej mene“ (Tatishvili v. Rusko). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami, ako aj s argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Ak ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Nakoľko platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami, obvineného chápanie jeho odsúdenia vychádza predovšetkým z dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne súdy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovený s ohľadom na okolnosti prípadu.

Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný - to je zásadnou poistkou proti svojvôli (Taxquet v. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným, no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva že hodnotenie dôkazov súdmi nižších stupňov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Jedná sa o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech.

Zo zmieneneho vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vo vzťahu k otázke zisťovania skutkového stavu veci Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania

nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môžu totiž obvinení v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (výnimkou je v danom smere len dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúvanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Námietky obvineného smerujú voči konečným skutkovým zisteniam a záverom, namietajúce ich správnosť či úplnosť (prepojenie s obchodnými spoločnosťami, organizácia realizácie zákaziek a posudzovanie pracovnej náplne a pod.), sú preto z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol ustálený zo strany okresného a krajského súdu, a ten nemôže Najvyšší súd Slovenskej republiky nijako meniť, ani dopĺňať.

Obvinený napádal spôsob hodnotenia dôkazov - výpovedí svedkov z pohľadu ich vierohodnosti, ktorí tvrdili, že obvinený V. Q. zorganizoval podpísanie zmluvy a vystavenie daňových dokladov. To nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie súdov nižšieho stupňa, bez právneho podkladu, a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania.

Vo vzťahu k otázke právneho posúdenia veci, dovolací súd uvádza nasledovné.

Podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 sa trestným činom podvodu rozumie - kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo zákazom činnosti, alebo peňažným trestom, alebo prepadnutím veci.

Podľa § 250 ods. 4 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel potresce, ak spôsobí takým činom značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok.

Podľa § 248 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 sa trestným činom sprenevery rozumie - kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu nie nepatrnú, potresce sa odňatím slobody až na dva roky alebo zákazom činnosti, alebo peňažným trestom, alebo prepadnutím veci.

Podľa § 248 ods. 4 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel potresce, ak spôsobí takým činom značnú škodu alebo iný obzvlášť závažný následok.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného (poukázanie na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu a ústavného súdu v predmetnej veci u obvinených I.. Š. U. a V. Q.).

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že skutok uvedený vo výroku rozsudku (správnosť kvalifikácie ktorej sa preskúmava) sa nemôže považovať za doplnený obsahom odôvodnenia rozsudku, dovolací súd preto musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade skutkovej vety zistil, že dovolacie námietky obvineného sú dôvodné vo vzťahu k okolnosti vyjadrenej tak, že „z popisu skutku nie je zrejmé, koho obvinení uviedli do omylu“. Uvedená okolnosť má zásadný kvalifikačný význam pre právne posúdenie veci, aj keď v konečnom dôsledku zásadne neovplyvnila postavenie okrem iných aj obvineného.

Z popisu skutkov vo výroku rozsudku okresného súdu nevyplýva zrozumiteľným spôsobom uvedenie do omylu alebo využitie omylu ktorejkoľvek skutkovým opisom dotknutej osoby ako „niekoho“ v zmysle § 250 ods. 1 Trestného zákona.

Zo skutkovej vety nevyplýva, že by obvinený V. Q. ako zamestnanec spoločnosti B., a. s. a obvinený I. Š. U. ako člen predstavenstva tejto spoločnosti a I. T. U. ako predseda predstavenstva tejto spoločnosti uviedli do omylu obchodnú spoločnosť B., a. s., resp. využili jej omyl, ktorej bola spôsobená značná škoda. Skutková veta netvrdí uvedenie tejto obchodnej spoločnosti do omylu alebo využitie jej omylu, a to ani výslovne ani opisne. Pri znaku „uvedie niekoho do omylu“, alebo „využije niečí omyl“, ako esenciálneho kvalifikačného momentu pri trestnom čine podvodu však musí byť skutkový podklad tohto zákonného znaku vo výroku odsudzujúceho rozsudku jednoznačne vyjadrený. Právnickú osobu teda možno uviesť do omylu len uvedením do omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok, teda rozhoduje a koná v jej mene, pričom môže ísť aj o osobu, ktorá je členom štatutárneho alebo iného orgánu právnickej osoby. V danom prípade V. Q., I. Š. U. a I. T. U. ako zamestnanci, resp. členovia orgánov obchodnej spoločnosti B., a. s. nemohli uviesť do omylu právnickú osobu, prostredníctvom ktorej „konali“ a ani sami neboli uvedení do omylu. Ako už bolo uvedené, z popisu skutku vo výroku rozsudku nevyplýva uvedenie do omylu obchodnej spoločnosti B., a. s. Keďže nie je zo skutkovej vety identifikovateľný omyl niektorej dotknutej osoby, nie je (a ani nemôže byť) z tejto vety ani zrejmé, ktorej okolnosti sa týka uvedenie niekoho do omylu.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danom prípade môže ísť o posúdenie skutku ako trestného činu sprenevery § 248 ods. 1, ods. 4 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005, keď obvinení si prostredníctvom fiktívnych obchodov mali prisvojiť cudziu vec - peňažné prostriedky, ktoré im boli zverené a spôsobiť tak na cudzom majetku značnú škodu. Je však nevyhnutné, aby uvedené skutkové okolnosti posúdil súd nižšieho stupňa.

Z pohľadu zákonných znakov trestného činu podvodu, konkrétne vyjadrujúcich jeho tzv. objektívnu stránku (podstatu podvodného konania), je nevyhnutné upriamiť pozornosť na to, že páchatel' je tým, kto iného uvádza do omylu, z čoho logicky vyplýva najmä to, že sám páchatel' nemôže uvádzať do omylu seba samého.

Uvedený záver obdobne platí aj v prípade, že ide o páchatel'a konajúceho v mene právnickej osoby (najčastejšie v postavení štatutárneho orgánu) - hoci nepochybne fyzická osoba konajúca v mene právnickej osoby je iným právnym subjektom ako samotná právnická osoba, v mene ktorej koná - kedy rovnako neprichádza do úvahy, aby fyzická osoba konajúca v mene právnickej osoby uvádzala do omylu samotnú túto právnickú osobu, pretože právnickú osobu všeobecne možno uviesť reálne do omylu len uvedením do omylu tej osoby, ktorá v jej mene koná (čím by obdobne nastala logicky neudržateľná situácia uvádzania do omylu seba samého).

Právnickú osobu teda možno uviesť do omylu len uvedením do omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby, v danom prípade zamestnanci, resp. členovia orgánov obchodnej spoločnosti B., a. s. nemohli uviesť do omylu právnickú osobu, v mene ktorej konali a ani sami nemohli byť vlastným konaním uvedení do omylu.

V popise skutkovej vety, ktorá je nevyhnutnou súčasťou výroku o vine prvostupňového rozsudku, je v podstatnom (a zjednodušene) vyjadrené spoločné konanie V. Q. (zamestnanec spoločnosti B.), I. Š. U. (člen predstavenstva spoločnosti B.) a taktiež I. T. U. (predseda predstavenstva spoločnosti B.), spočívajúce vo svojej podstate v uzatvorení zmluvy o dielo s inými obchodnými spoločnosťami (v skutku v bode 1/ so spoločnosťou C. S., a. s. - zastúpenou I. U. B.L. a v skutkoch v bodoch 2/ a 3/ so

spoločnosťou C. C., s r. o. - zastúpenou F. L.), v ktorých spoločnosť B.I. vystupovala ako objednávateľ a tieto iné obchodné spoločnosti ako zhotoviteľia/dodávatelia (prác a služieb), ktorých predmetom bol výkon konkrétnych prác, resp. poskytnutie konkrétnych služieb, ktoré však tieto (iné) obchodné spoločnosti nevykonali, resp. neposkytli, a napriek tomu z titulu svojich pozícií spoločným konaním V. Q., I. Š. U. a I. T. U.L. zabezpečili vyplatenie vyfakturovaných odmien týmto obchodným spoločnostiam, čím na jednej strane vznikla škoda spoločnosti B., ktorej zodpovedá neoprávnený prospech týchto (iných) spoločností C. S., a. s. a C. C., s r. o. (vo forme získania peňažnej odmeny za práce a služby, ktoré reálne nevykonali a neposkytli).

V skutkovej vete, ako už bolo uvedené, vo vzťahu ku skutkovej podstate trestného činu podvodu, vôbec konkrétnymi okolnosťami nebolo vymedzené koho a akým spôsobom mali obvinení svojím konaním uviesť do omylu.

V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa na strane 39 uviedol, že „podvodné konanie bolo vzhľadom na to, že v samotnom počínaní obžalovaných vo vzťahu k zamestnancom právnickej osoby (pozn.: z kontextu je zrejmé, že spoločnosti B.), ktorým dali pokyn promptne uhradiť faktúry vystavené na základe fiktívnych zmlúv, ktoré boli prezentované ako reálne a bez ich podpisov by takéto zmluvy boli nepoužiteľné a fakticky neexistujúce, pričom si boli vedomí, že práce C.P. S. ani C. C. vykonané neboli“.

Pokiaľ týmto súd prvého stupňa mal zámer vyjadriť, že obžalovaní mali vlastne uviesť do omylu konkrétneho zamestnanca, ktorý v rámci svojej pracovnej pozície mal plniť ich pokyn na prevod peňazí inej spoločnosti, takáto konštrukcia ponímania znaku „uvedenia do omylu“ v rámci trestného činu podvodu neprichádza do úvahy, pretože zamestnanec, ktorý v rámci pracovnoprávneho vzťahu, hierarchického usporiadania vo vnútri organizácie - svojho zamestnávateľa, plní pokyn nadriadeného v súlade s jeho pracovnou náplňou, spočívajúci len vo faktickom úkone, napr. faktickej realizácii vyplatenia faktúr bez toho, aby mal vedomosť, resp. mal povinnosť vôbec skúmať alebo zisťovať, či fakturovaná suma zodpovedá dodanému tovaru, vykonanej práci alebo poskytnutej službe, nie je osobou uvádzanou do omylu tým, že jeho pracovne nadriadený mu dáva pokyn na vyplatenie faktúry za tovar, práce alebo služby, ktoré reálne vykonané neboli.

Ani prípadné zneužitie svojho pracovného postavenia, ako nadriadeného pracovníka voči podriadenému uvedeným spôsobom, nezakladá znak „uvedenia do omylu“ v zmysle skutkovej podstaty trestného činu podvodu, pretože naďalej predstavuje len systém vnútorných (pracovnoprávných) vzťahov v rámci identického právneho subjektu, čo v ponímaní posudzovaného prípadu by opäť len znamenalo, že obžalovaní by uvádzali do omylu vo svojej podstate samých seba (iného pracovníka spoločnosti B., teda inak samotnú spoločnosť B., v mene ktorej konali). Vysvetlenie podvodného úmyslu (uvedením iného do omylu) spôsobom, akým k tomu argumentačne pristúpil súd prvého stupňa, z týchto dôvodov neobstojí.

Naproti tomu, odvolací súd v odôvodnení uznesenia, ktorým zamietol ako nedôvodné odvolania okrem iných obvinených aj dovolateľa I. T. U. v pôvodnom konaní, pristúpil k identickej otázke argumentačne iným spôsobom (strana 17 a 18 napadnutého uznesenia).

V tejto časti odôvodnenia odvolací súd v podstatnom uviedol: „Štatutári obohatených spoločností B. (ktorý konal na základe generálneho plnomocenstva) a L. nekonali so znalosťou všetkých reálnych okolností prípadu, naopak konali v mylnej predstave, že diela a práce budú a boli v skutočnosti realizované ich spoločnosťami C. S. a C. C.A. a finančné čiastky od spoločnosti B.I. tak prijali oprávnené. B. však o zápise o odovzdaní a prevzatí stavby ešte z roku 2005 nemal žiadnu vedomosť. O tom, že tieto diela a práce v skutočnosti ich spoločnosťami neboli vykonané, sa dozvedeli až na základe vyšetrovania príslušného daňového úradu v nasledujúcom roku 2006. Bez konania týchto dvoch osôb konajúcich v omyle by však nemohlo dôjsť k spáchaniu stíhaného trestného činu podvodu. V tejto súvislosti nadriadený súd len poznamenáva, že podvodné konanie pri trestnom čine podvodu môže smerovať nielen voči poškodenému, ale aj voči inej osobe“.

Z uvedeného tak vyplýva, že odvolací súd oproti argumentácii súdu I. stupňa za osobu, ktorá mala byť uvedená do omylu, nepovažoval zamestnanca spoločnosti B., ktorý na základe pokynu nadriadeného realizoval vyplatenie faktúr za práce a služby, ktoré reálne vykonané neboli, ale za osoby uvedené do omylu považoval štatutárnych zástupcov tých dvoch spoločností, ktoré mali tieto práce vykonať, resp. služby poskytnúť (I. U. B. a F. L.), avšak ich reálne nevykonali, ani neposkytli, ale súčasne odmenu za ich vykonanie a poskytnutie prijali.

Už odhliadnuc od toho, že ani tieto okolnosti, ktoré by podľa názoru odvolacieho súdu mali predstavovať vymedzenie zákonného znaku trestného činu podvodu, ktorým je „vedenie iného do omylu“, neboli vôbec skutkovo ustálené v rozsudku súdu prvého stupňa, aj táto argumentácia trpí tým, že odvolací súd tým vo svojej podstate pripustil takú konštrukciu podvodného konania obvinených, podľa ktorej mali obvinení vlastne (ani nie uviesť do omylu, ale skôr) využiť omyl štatutárnych zástupcov spoločnosti C. S. a C. C.A.L., I. B. a L., aby tak podvodne previedli finančné prostriedky spoločnosti B. práve na tieto iné (dve) spoločnosti, čím v skutočnosti v osobách B.C. a L., eventuálne v spoločnostiach, ktoré zastupovali (C. S. a C. C.A.) spojili do jedného subjektu osoby, ktoré mali byť uvedené do omylu s osobami, ktoré mali byť týmto trestným činom obohatené.

Uvedenú argumentačnú líniu nemožno hodnotiť ako logickú, pretože v sebe pripúšťa taký, z pohľadu logiky len ťažko prijateľný záver, podľa ktorého akoby obvinení mali svojim konaním zámer v skutočnosti neobohatiť seba, ale obohatiť iného, ktorého na ten účel uviedli do omylu (teda obohatiť B.C. a L., resp. C. S. a C. C.A.L.), a to bez ich vedomosti a vôle byť vôbec takto obohatení, a ešte navyše práve tieto osoby na ten účel mali uviesť do omylu, čím vlastne tieto osoby mali byť jednak uvedené do omylu a súčasne obohatené podvodným konaním obvinených proti ich vlastnej vôli. Dôvody, pre ktoré by obvinení takýmto spôsobom mali vôbec chcieť konať (ich motív), z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu pritom nie sú zistiteľné.

Takúto argumentáciu odvolacieho súdu (rovnako ako argumentáciu súdu prvého stupňa) hodnotí dovolací súd ako neakceptovateľnú pre ustálenie právnej kvalifikácie.

Pokiaľ ide o konštatáciu odvolacieho súdu, v zmysle ktorej osoba uvádzaná do omylu nevyhnutne nemusí byť identická s osobou poškodenou, tento záver nepochybne platí, avšak pokiaľ sa prisudzuje páchatelovi trestného činu podvodu podvodný úmysel (uvedením iného do omylu) s cieľom neobohatiť seba samého, ale iného (keď samotným ekonomickým cieľom trestného činu podvodu už z jeho povahy je získať na úkor iného neoprávnený majetkový prospech - buď pre seba alebo iného), bez zistenia motívu takého konania aj samotný záver o existencii podvodného úmyslu takto konajúcej osoby je ťažko argumentačne obhájitelný.

Vo svojej podstate v posudzovanom prípade ide o zodpovedanie otázky, prečo by obvinení vôbec mali chcieť zneužiť svoje postavenie v spoločnosti B. (na škodu tejto spoločnosti) k tomu, aby došlo k vyplateniu odmien za práce a služby, ktoré v skutočnosti neboli vykonané, a tým chcieť obohatiť iné dve obchodné spoločnosti (C. S. a C. C.) alebo osoby za ne konajúce (I. B. a L.), a navyše na ten účel využiť omyl týchto osôb spočívajúci v nevedomosti o tom, že prijímajú peniaze za práce a služby, ktoré neboli vykonané, a vo výsledku tak dosiahnuť vlastný „zámer obohatiť tieto iné osoby bez ich vedomosti a vôle o podvodnom konaní obvinených a o takomto ich zámere“.

Navyše takáto konštrukcia trpí už v základe tým, že pripúšťa ten záver, že I. B. a L., ako osoby priamo konajúce v mene obchodných spoločností C. S. a C. C.A.L. nevedeli, že prijímajú finančné prostriedky za práce a služby nevykonané a neposkytnuté týmito spoločnosťami, hoci už z tohto ich postavenia vyplýva, že ide o skutočnosti, ktoré vedieť nielen mohli, ale hlavne mali.

Dovolaciemu súdu je pritom zrejmé, že argumentačne neudržateľný záver, na ktorý vyššie poukazuje vo vzťahu k argumentácii odvolacieho súdu v pôvodnom konaní, má svoj podklad v tom procesnom aspekte predmetného konania pred súdom, že pôvodne (okrem obvinených I. Š. U., I. T. U. a V. Q.) bola obžaloba podaná aj na I. U.C. B. a F.J. L.J., keď v žalovaných skutkoch samotná konštrukcia

podvodného konania bola založená na závere o koordinovanosti a spolupráci pôvodne všetkých týchto piatich obvinených, t. j. vrátane I.. U. B. (skutok v bode 1) a F. L. (skutky v bode 2/ a 3/).

Obžaloba pritom vychádzala pri konštrukcii skutkového deja zo záveru o vedomosti pôvodne taktiež obžalovaných I.. U. B. a F. L. o tom, že v spolupráci s ďalšími tromi obvinenými sa spolupodieľajú spoločným konaním (ako spolupáchatelia) na vylákaní peňažných prostriedkov zo spoločnosti B. v prospech spoločností C. S. a C. C., a preto bolo dôvodné aj usudzovať, že takto vylákané peňažné prostriedky predstavujú obohatenie všetkých zainteresovaných obvinených (a teda aj eventuálnu dohodu o spôsobe podieľania sa na zisku).

Nemožno však opomínať a nebrať zreteľ na procesne právoplatný stav oslobodenia I.. U. B. a F. L. spod obžaloby v identickej trestnej veci v dôsledku ustúpenia od obžaloby zo strany prokurátora, keď prokurátor tak urobil v záverečnej reči na hlavnom pojednávaní konanom 22. marca 2018, čoho procesným dôsledkom bolo oslobodenie menovaných spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 9T/49/2009, z 22. marca 2018, podľa § 285 písm. g) Trestného poriadku (teda z dôvodu ustúpenia od obžaloby prokurátorom). Naposledy uvedený záver, odvíjajúci sa od skutkovej konštrukcie obžaloby, tak vzhľadom na právoplatný oslobodzujúci verdikt vo vzťahu k I.. U. B. a F. L., neobstojí.

K námietke obvineného I.. T. U., že súdy zmenili totožnosť skutku oproti obžalobe, dovolací súd uvádza, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nemožno však vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky dokazovania na hlavnom pojednávaní, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa nenaruší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o plnú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní a súdu získané poznatky sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia alebo v obžalobe môžu vo vzájomnom porovnaní a v porovnaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a v následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Totožnosť skutku nenarušujú:

- zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného aj čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná, pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, čo vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku zhoda spôsobeného následku,
- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku.

Ak obvinený namieta nekompatibilný stav skutkovej vety obžaloby a rozsudku a z tohto dôvodu sa teda podľa svojej obhajoby nemohol brániť voči tam uvedeným skutkovým tvrdeniam a navrhovať dôkazy, tak obvinený mohol v plnej miere sám alebo prostredníctvom obhajcu realizovať svoje výhrady, predkladať v tomto smere dôkazy, obvinenému bola poskytnutá "komplexná možnosť" realizovať svoje právo na obhajobu, a to nielen v prípravnom konaní, ale aj v konaní pred súdom.

Dovolací súd tiež upozorňuje na skutočnosť, že rozsudok Okresného súdu Žilina, sp. zn. 9T/49/2009, z 5. decembra 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020 (rozhodnutia, ktorých sa týka aj toto rozhodovanie) bolo napadnuté už dovolaniami I.. Š. U. a V. Q. v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Tdo/6/2021, z 19. mája 2021, kde dovolací súd najprv rozhodol tak, že dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol. Následne na podklade ústavnej sťažnosti podanej prostredníctvom obhajcu obvineného I.. Š. U., rozhodol nálezom Ústavný súd Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 550/2021-29, z 3. mája 2022, ktorý ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie dovolacieho súdu zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Na podklade uvedeného opätovne rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom, sp. zn. 3Tdo/23/2022, z 24. mája 2023, a to tak, že uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/51/2020, z 10. septembra 2020 podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Skoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky boli preto podkladom pre rozhodnutie aj v tomto konaní, keďže dovolanie obvineného I.. T. U. bolo takmer identické ako dovolania jeho spoluobvinených v skoršom konaní.

Na podklade už vyššie uvedených záverov dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí tak bude vecou Krajského súdu v Žiline, aby opätovne v rámci odvolacieho konania, posúdil odvolanie obvineného I.. T. U. podaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina, sp. zn. 9T/49/2009, z 5. decembra 2019.

V tejto súvislosti dovolací súd len pripomína, že podľa § 391 ods. 1 Trestného poriadku orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadil; a podľa § 391 ods. 2 Trestného poriadku ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Zohľadňujúc už vyššie uvedené závery dovolací súd zdôrazňuje primárne nemožnosť právneho posúdenia súdených skutkov ako (pokračovacieho) trestného činu podvodu, pričom bude vecou ďalšieho posúdenia odvolacieho súdu, či tieto skutky z pohľadu ich ustálenej konštrukcie v skutkovej vete rozsudku súdu I. stupňa - pri rešpektovaní zásady zákazu zmeny k horšiemu (zákaz reformatio in peius), ktorá vyjadruje aj nemožnosť skutkových zmien a okolností, ktoré sú v neprospech obvinených - vôbec napĺňajú znaky niektorého iného trestného činu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.